

Tallinna Teataja

Teatmetus ja talitus:
Tallinn, Suresburg nr. 18.
Ritjabe aadress:
„Tall. Teataja“, Tallinn.
Kõnetraat:
Teatmetaja — 285.
Teatmetus ja talitus — 281.
Teatmetaja kõnet: A. 12—1.
Ritjabi kõnet: tella 8—1.

Tellimiste hinnad:
Postiga:
1 kuus peale .. 75 marka
2 „ „ .. 150 „
3 „ „ .. 225 „
Sis. talitusest ära viies:
1 kuus peale .. 68 marka
2 „ „ .. 136 „
3 „ „ .. 204 „
Väljamaale kuus 100 mkr.
Aadressi muutmise 10 mkr.

Printimiste hinnad:
Arvutuse kütke 3 mkr. m/m
Sisem. kütke 5 „ „
Sisem. kütke 6 „ „
Kõhastim. kütke 75%
odavamad.
Tallinnas, mis alla ühe kütke
määrusega ja arvutamata 100.
mkr. alal ei hõlta. Suuremad
arvutused saadetakse ainult 100
mkr. alal, kui sellest mkr. loetakse.
Suuremad arvutused saadetakse
nime ja aadressi all.

Üksik nummer 3 marka.

Lr. 69.

Erapäeval, 25. märtsil 1922. aastal.

Jumub igal äripäeval õhtul.

XIII aastal.

Wälisministeeriumi eelarve võeti ei a Riigikogus teisel lugemisel vastu. Wälisminister esines kõnega.

Eila algas Tartus 4. üleriikline töösturite kongress.

Täna algavad Tallinnas 1922. aasta raskejõustiku esivõistlused.

Haridusministeeriumi otsus Pärnu realsõimnnaasiumi õpilaste kohta.

Lenin ei sõida Genuasse.

Boola nne peaministri deklaratsioon.

Genua konverentsi eeltoob Wene küsimuses.

Sahtamaal kardetakse uut walitfufuse-kriisi; põhjuselks liti- laste nõudmised.

Wälise ookeani leping ratifitseeritud.

Inglise wäed okupeeriwad erapooletu maariba Jiri-Ülsteri piiril.

Inglise naa lawatseb nõutogude Wenemaaga eraldi lepingut tcha.

Inglise wecalune paat hukkus.

Viimased teated.

Genua konverentsi eeltoob.

London, 24. märtsil. (Reuter.) Liitriikide ekspertide konverents Genua konverentsi ettevalmistamiseks, arutas täna neid põhimõtteid, mille alusel kaubanduslikult läbitõimist Wenemaaga uuesti wõidakse alata. Lunnistati tarwilikult Wene walitfufelt nõuda, Wenemaale tagastitulewate wäljamaalaste elu, waranduse ja kapitaalid kindlustamist. Homme arutatakse waluuta küsimust. —E—

Lenin ei sõida Genuasse.

Viimaste teadete järgi ei sõitwat Lenin mitte Genuasse. Põhjuseks olla haigus, nimelt kaela wõhjatõbi.

Nõutogude delegatfiooni oodatakse Riiga 26. ehk 27. märtsil. 24. märtsil wõiseriti Riiti saatnoma Genuasse sõitwate nõutogude Wene delegatide passid. Delegatfiooni eesotsas seisab Lshithherin. —ei—

Geisford Jirim al jälle tõfine.

London, 24. märtsil. (Reuter.) Tõfiste lundumuste pärast Jirim al kufus walitfufus Eõuna-Jiri peaministri Collinsi ja Põhja-Jiri peaministri Raibi Londoni ühisele nõupidamisele seisjokora pärast. —E—

Wälise ookeani leping ratifitseeritud.

London, 24. märtsil. (Reuter.) Wafhingtonist telegrafeeritakse: Senat ratifitseeris Wälise ookeani neljiklepingu 67 häälega 27 h. wastu. —E—

Kommunistilise internatsionaali ja Genua delegatfiooni koosolek.

Moskwa teadete järele olmrõ mitu ühisi koosolekut nõutogude delegatfioonil, kes sõitwab Genua konverentsile, ja kommunistilise internatsionaali täidefaatwõ komitee esitajatel, selle juhatajaks on Raabel.

Wiimne tutvustas delegatfiooni liikmeid komm. internatsionaali töõdega ja komm. intern. ligema tegewuskawaga konverentsi küsimuses.

Raabel amaldas kindlat lootust, et nõutogude delegatfioon paljastab kogu maailma ees Euroopa kodanlaste tõfiseid rõõpüübeid, mille kaudu tahetakse ära kagistada nõutogude Wenemaad, kui kommunisti kollet.

Teatades edasi sellest, et tema tundwat wõga hästi liitriikide imperialistilisi püübeid ja wõiwat ette juba ütelda, et kongressil pandawat wilunud diplomaatide kaudu Wenemaale ette raskek ja läbiwõimatud tingimused, tõotab kommunistilise internatsionaali nimel toetada delegatfiooni tema wõitluses kodanlaste walitfustega.

Kõne lõpul teatab Raabel, et wäljamaa proletariaat olla juba kuulnud nõutogude Wenemaad hüüdu, teda konverentsil ahwardama adashu puhul ja igal pool olla mobi

Laewakäigu teated.

Eila tulid sadamasse jäämurdja „Ser-mali“ abil:

Krootfi aurik „Lomija“ kaertega Wene-maa jaoks, Saksa aurik „Bohlheim“ sega-kaubaga (muu seas 200 tonni suhkrut tar-witajate ühifustele). Saksa aurik „Günther Rusa“ sega-kaubaga.

Täna õõjel tulid reidile:

Ameerika aurik „Lynosly“ wiljaga We-nema jaoks ja Inglise aurik „Ineston“ jahudega Wenema jaoks.

Täna hommikul sõitfifid jäämurdjad „Ser-mal“ ja „Lafuja“ Suuropi randa tagasi, kus „Swjatogor“ juba enne töõtab.

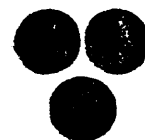
Jääst wõõstamist ootawad meel 13 laewa. M. I. X.

EESTI A.-S.

John NURMINEN.

Tallinn, Pikk uulits nr. 39,

(endised „John Nurminen“ Tallinna osakond ja Joh. Lukk & Ko)

Kõnetraat:

7-95) kontoris

1-96)

13-99 Tolliametis

Kirjakast nr. 12.

teatab sellega, et on 15. märtsist 1922 oma äritege-wuse awanud ja wõtab oma peale kaupade transportee-rimised, laewatalitused, in-casso, kaupade kinnitami-sed, tollitalitused, laewa maakleri talitused.

Eesti esiwõistlused maadlemises ja tõstmises.

„Lootuse“ siifi ruumides, W. Tartu mnt. 25.

Erapäeval 25. fkp. kell 7 päewal.

Pühapäewal, 26. fkp. kell 10—2 ja õhtul tella 7 peale.

Osa wõtawad 108 sportlast, kõiqt suurematest kodumaa linnadest. Wälja jagatakse muu seas: 2 ränd. auhinda E. Wabrik. U. if. poolt ja 1 auh. Tartu „Ralewi“ poolt.

Lõpuks TANTS

(mõlemil päewal)

kunni tella 3 õõfi.

Korraldaja W. E. „Sport.“

KAJAK' Eesti Kurort

Pühapäewal, 26. fkp.

Ütsainus Ford Tallinnas.

Õfiri õõ. Muinaslised tantsud, hommitumaa kirj. Sel õhtul esinewad oma iludusega kõige ilusamad naisterahwad ilmas.

Näittelawal esinewad peale 13 iluduse?

Serpentiin, lilled ja õhupost. Laudade ettetellimine pühapäewal „Kajakis“.

Etõnduse alus pühapäewal, 26. fkp. kell 9 õht.; t. 12 — iluduse konturs.

Kõige ilusamale naisterahwale saab juhatus poolt annetatud 1 pudel

sch mynjaneri ja kow elawaid lilled. Iluduse kontursil saab mõõduandew

olema daamidele õhtujooõful kingitud lillede hult. Sisfeminel 150 marka.

Lapeeti ja seinapappi

alati suures wäljawalitus ja odawa hin-naga soowitab

Konstantiik Brandies,

Lapeetilauplus E. Tartu maant. 22.

Ilmus trükift

Süri Rummi

ja õnnetu talune n.

Hind 25 mkr. Pealadu Rõusti. Bran-dies'i raamatulauplus Tallinnas, Suur

Tartu maant. nr. 22. Postiga tellijate

palun raha maadides ära laata.

990

Meie kommunistide kuulside tagant.

IV.

Meie õppim noorjugu oli üheks mõjukamaks teguriks vabadusvõitluses. Ühed esimestest, kes Narvas oma rinnad seadsid vastu kommunistidele rõõvlastele, olid meie koolilapsed. Koolilapselane oli ka see, kelle kuuli läbi Tallinnas 1918. a. lõpul enamline mässufatse nurja läks. Seba on Moskva internatsionaali järgijad mees pidanud ja sellepärast seisab ühel tähtsamal paigal nende tegevusarvates kommunistide mürgi kulumine õppiva noorjugu ridadesse.

Selleks kutsuti Tallinnas ellu üle-eesti-maaline noorproletaarlaste ühing, mille tegevuse juhtimine läks kommunistlike partei, selle kaudu Ringisepa ja viimase kaudu 3. internatsionaali kätte. Ras ja kui palju mõrku sattunud noored ise teadsid, kelle pilli järele nad dieeti tantsima pandi, on kahtlane ja küsitav.

Ühingu ja tema osakondade organiseerimise juhtnõu oli põhifiri töötati välja kommunistlike partei keskkomitee poolt, mis pööranda all asub, sellest keskkohast juhtiti noorproletaarlaste liikumist üle kogu maa. Selle liikumise avalikuse juhtis ja õhutas olis Arnoold Sommerling, kellest Naud-sepp tunnistas, et ta suure agarusega oma tööd on teinud.

Zuba enne noorproletaarlaste ühingu asutamist töötas Tallinna õpetajate seminariis — muudugi seminariis juhatuse lahke loaga — „noorte fotsialistide ühing“, kes endale ülesandeks oli võtnud ühendada fotsialistlike ilmavatega noori ja seminariis rühmides taktistamatalt koosolekuid pidas. Kommunistlike noorproletaarlaste ühingu tekkimise järele liidvõideti „noorte fotsialistide ühing“. Tema juhtivad jõud läksid noorproletaarlaste juhatusele üle. Kuju-las näitus sellest, mis meie koolielus kõit mõimalis.

Peale selle, kui noorproletaarlaste ühin-gu põhifiri oli kinnitatud, avasid asutajad jalamaid oma kaardid, avaldades üleskute, milles noori kutsutakse mõitlusesse astuma Moskva internatsionaali lipu all. Avami-sekoosolekul tõutati mõitluda ühes 3. inter-natsionaaliga. Sellest otustati muudugi nim. Moskva ametikohale koke ka teatada ja teatati ka. Krafiri sellest teadaandest leiti õigikogu kommunistlike rühma kantsleileit ja temas seletatasse, et ühing on otustanud kommunistlike noorte internatsionaaliga ühi-neda ja töötada lähedas ühenduses Tallinna ametiühisuste kesknõukoguga, oodates, mil-lal kutsutakse Eesti riit ja asemele asub nõukogude valitlus.

Peale selle on sealtjannast leitud kaks Sommerlingi poolt allakirjutatud täitmata venekeelset tunnistus-blanketti, milledest nä-ha, et noorproletaarlaste ühingul tegemist on olnud faadikute jaatmisega kommunistlike internatsionaali kongressile, samuti bro-shüür, milles aru antakse kommunistlike organisat-oonide tegevusest ja soovitatakse kõneleil-let abi anda kommunistlikele noor-proletaarlaste organisatsioonidele, toonita-dea, et need palju kaasa aitavad kommunist-mi võimule pääsmiseks.

Kui noorproletaarlaste ühingu ninamees-te kinnivõtmise aiaas, sai üks neist, Sempo, ühe oma kommunistlike kuba poolt kirja, milles nõutakse, et tema nüüd, kus teised tabatud, Tallinna seminariis kahelordse jõuga tööle asuks. Niilama anti talle käik, et kutsuks Tartu seminariis kommunisti seemet külvata. Nähtavasti on see pois juur lobasuu, kes oma punasusest armastab peaaialikult sõnu teha, sest kirja lõpul ar-watatse karmilikult jiidame peale panna: „Mäita, et ka ta tegudes kommunist oled.“

Sama Sempo juurest leiti Sommerlingi kiri, milles juhatust antakse, kuidas semi-nariis kommuniste koos hoida ja teistes koolides 3—4-liikmelisi kollektiive alutada. Noorproletaarlastele kästakse korraldada loenguid, kontsert - miitinguid, referaate jne. Kesknõukogu firma all. Antakse juhatust, kuidas mingijuguse nime all organisatsioon luua, kuhu kommunistid koondada, mõima-likult kutsuda „kõdanliit“ ühingu, nagu „Lungal“ ka teised, üle võtta, sinna sisse viies organiseeritud, disiplineeritud noorte kommunistide kollektiive, kas või 3—4-liik-melisi. Kollektiividel tuleb „tasa ja targu“ asju ajada, koosolekul üleostõsta küsimusi ühisfondistest pahedest, sõdabest, kriidist, fotsialismist, kommunistist jne. Sõpu-siht olgu — lõhki ajada „kõdanline“ ühing ja ülevõtta. See ei olewat raske, sest ole-wat tegemist noortega (kirjakirjutaja mõt-leb muudugi: rumalatega), kellele tuleb ära-teletada, et „aimat“ kommunistlikest kerkas-wõimalis olewat inimesel end igakülgselt arendada, täiendada jne. Muudugi on targa ütlemata jätud, kuidas see igakülgs arendamine ja täiendamine Wenemaal välja näeb.

Kõhaliikudele noorproletaarlastele tege-lastele faadetud juhatuskirjades seletati, et ühingu põhifiri mitte ei tule pidada juht-nõuiks, mis järele ühing töötama hakkab. See olla ainult ilmsüüta näokate, mille abil

tegevuseks luba faadakse, kuid mille all mi-dagi hoopis muud tuleb teha, nimelt kihu-tustööd õppiva noorjugu hulgas Eesti riigi kufutomiseks ja tema ühendamiseks nõuto-gude Wenemaa, kus valitseb ideaalne kord, s. o. ääretu vabadus lolluste tege-miseks.

Ühingu osakondi on asutatud mitmes linnas. Nende väljaspoolsete juhtidega sei-sis Wiktor Ringisepa otsekohele ühenduse, õhutamise ja vaimustades agarumale „tööle“. Noorproletaarlaste suhtes pidage kindlat sidet, et nad laiali ei jookse, seal faab midagi, sest see on toores materjaal, millest mõib valmis teha.“

Seba on ka tehtud. Ja kaimis filmator-kavate tagajärgedega, igatahes on sellest üks osa meie õppivaast noorsoost juba niisu-ausi tunnistusi annud, et kiivid on pidanud liidendama.

Nii näeb välja meie kommunistide kuulis- tide tagune. Nagu kunagi kuulsid tagune: kate pill sinna heita, koke on igasugune illo-sioon kadunud ka kõige naiivimal teatri-publikumil. Näeb, et Miffo, Wania ja ja-jad nendefugused ei ole mitte kõhaliit töö-liste klaski esitajad, mitte ifelitswalt mõtle-jad inimesed, vaid lihtsalt torud, millesse üheist teiselt maalt puhutakse, grammofoonid, millessele kufagilt plutefid faadetakse: esitaks „internatsionaal“, pärast poole, mõib olla, „Sumal keisrit kaitse ja“. Nagu olude are-

nemine jeda nõuab. Ega muudu Wene la-gurkajed väljamaal ja kindral Brushilow Wenemaal oleks bolshewistlikid kiitma haka-nud, et need lõppude lõpuks niilama heod Suure Wenemaa fogujad olla, nagu endised tsarid ja jandarmid.

Sellepöolest on ka ifeloomulik, et meie kommunistid omaa kihu-tustööd kunagi ei walausta elu ja olusid seal maal, kus kom-munism niilid juba näidanud on, mis ta teostamine tööliteflaskile tõe poolest toob ja kuhu poole seal nüüd täie auruga tiüritakse. Ei ole ju neile tähtias iieen-est see, et meil kommunistid maksma hak-kaks ja maksma jääks, waid tähtias on neile jee, et kommunistlike kihu-tustööd abil mõima-lit oleks meie rahvast ja riiki jedaandrd nre-gestada, et me wastu panna ei suudaks, kui suur naaber meid jälle oma kaisu lahaks wõtta. Mis sellest, kui meie töölised siis liig hilja leiavad, et seal mingifugust kommunist-mi ega fotsialismi ei ole, waid nälejtate kannibalism ühel pool ja rifaste fõõdikute prassimine teisel pool, jüganvõim kurestik kurnajate ja kurnatute wahel, kui meil kura-gi unes nähtub. Mis sellest! Ega see ju siis Miffofse ja temajugustesse ei puutu. On nemad oma töö teinud, küllap siis ka pall maksetakse sellekohaselt. Kui mitte muud, siis see jandarmi kocht Etliandekaja guber-nijas on igatahes kindlustatud. P. O.

—ooo—

Wäljamaalt.

Pro'a kabineeti bellara'sioon.

ETA. Poola ajakirjanduse büroo teatel on Poola peaminister Bonikowski 21. märtsil seimis oma bellaratšiooniga esinenud. Kõige pealt kästas Bonikowski oma uue ka-bineeti fisepolititikat. Uus kabinett tahwat jatkata enbise kabineeti polititikat, iiearanis maareformi teostamisel, rahaasjanduse sta-biliseerimisel ja repatriatsiooni küsimuses.

Kõneledes välispolititikat, nimetas Bo-nikowski teiste riikidega sõlmitud kaubale-pinguid, Warslami termitshoiu konverentii ja Poola sõbra kardinaal Ratti walimist paawstiks. Oma suhteid Watikantiga tahab Poola toetada konforaabile, mille tegemi-seks mingifuguseid raskest ei näi olewat.

Poola välispolititikat juhib püile rahu-teel korraldada pealeõhjaasgeid suhteid ja majanduslikult elu uuesti jalale seada.

Soolimata kriisist tegi kabinett eeltõid

Genna konverentiks ja jõudis mõitke libu-ga kofkuleppele, mis kaasa aitab Jda-Eu-roopa majanduslikele ülesehituseks.

Poola Balti-polititikat ütles Bonikowski: „Balti kofkulepe kindlustab meie sõbralik-ku, ennaftalgawat ja rahulikku koostõota-mist Balti riikidega Jda-Euroopa ülesehi-tamisel.“

Walitus loobab, et Seedu, kes jeni Pool-lait kõrmale hoibus, suudab hinnata Poola rahupoliitikat, kes Seedu wastu sõbralik, ja oskab leida teed kofkuleppimiseks ning wõ-tab tulewikus osa Balti riikide ühisest tööst.

Wilno küsimuse juure üle minnes, mai-nis Bonikowski Srentsjani kreisi Seedu soost elanikkude teadaannet, kes nõudsid, et nelle luba antaks, oma esitajaid Wilno sei-mi faata. Seba palwet ei olnud wormilt-sil põhjustel mõimalis koke täita, kuid te-olla wõga ifeloomustam Wilno maafonna leedulaste tõistele püüetele. Bonikowski

Lutifer.

Jean de la Hire'i romaan.

Wauuse kaudu haaras Öönägiia raudpi-deme, mis oli katusekna awamiseks ja kin-nipanemiseks seestpoolt, ning tegi atna pä-rani lahki. Üksteise järele ronisid mõlemad mehed august fiske, efimene andis teisele ka-sulikke juhatusi. Nagu alati pikakes pime-buses, seletas Sainclair:

— Laubega wooderdatus pööning, mis on nähtavasti kolikambriks. Kõlm samm u-pahemal luul. Tule.

Nemad astusid kassi kergusega. Luugi üks külg oli warustatud rõngaga. Selle külge oli kinnitatud kots, mis blokkruulist katusekna küljes läbi läks, jälle alla tuli ja pööranda sees olowasse auku kabus. Sain-clair seadis kote blokkruulist raami ja ratta wahle, nii et ta enam edasi-tagasi liituda ei annud. Etis täisla ta kõige suurema rahu-ga luugi üles ja pööras ta täiesti ümber.

Sainclair kinnardas luugi august alla ja nägi treppesõlga, tüki punast seina, käh-wito ja treppi, mis nähtavasti alumisele korrale wiis.

— Mehe! on liiga kauge! kui et ma te-da kätte ulataksin saama, ütles Sainclair. Kuid pöörandani on kõigest kolm meetrit. Wõtame kätewa luugi ferveast kinni ja lase-me endid üheskoos wamastele kuffuda... Tähele panna!... Oled walmis?.. Soppl...

Pöörand pantiatras kake mehe rastuse all. Kuffudes põlmitil, ei julgenud nad end liigutadagi. Walitus...

Corjatile oli seal pikkane õõ.

Sainclair aga wõis näha wäikest korri-dori, mis trepi juurest tagaseni ulatas, kus oli afen ilma eesriideta; kaks uft pare-mal, üks pahemal. Punase riidega tapitsee-ritud seinel oli näha palju niiskuse jälgi. Täpet oli wana...

Äkki kostis wäikest hüüet...

See oli lühike, brutaalne „Dol“, mis tellent kare hääli hüüdis.

Nagu loomu sunnil kargasid Sainclair ja Corjat üles, kuulatades kitta kõrwul sin-na poole, kust hääli tuli... parempoolse wähe-seina poole, milles oli kaks uft.

Mõni sekund pärast hüüet oli kuulda ter-me rida üksteisele järgenewaid wõi üheag-seid hääli: mebrumadratti kriiskumist, ini-mese jämedat ja kähkewat urisemist, kake jala pehmet mahapanekut pörandale, tiku tõmbamist.

Äkki paistis efimeise uffe alt walguje ju-ga.

Etis kuulsid Sainclair ja Corjat, et ini-mene uffe taga end riidesse pani, kushuures ta pahas tujus urises ja ifeenelega kõnles. Mõimata oli tema sõnadest aru faada. Kuid hääle karebuse, umbhäälikute hulga ja mõ-ne üfiku kuulduid filbi järele mõis otustada, et see mees Saksa keeli urises.

Znimene uffe taga kõnles, ja selle järele mõis otustada, et ta pikaldane ja kohnakas on. Ta kiilitas pörandale. See oli hari-mata mees.

Kuid Sainclair ja Corjat olid juba te-gutšenud. Nad olid osanud üks ühele poole, teine teisele poole uft, fellsaga päris seina ligi, pea natuke kõrmale pöördud, känd wa-bad. Nad olid walmis hliippama, haarama, kagistama!

Öönägiia oli kaskinud:

— Kui ta uffe awab, karata tema peale, toppida tal suu kinni, tõugata woobise, wäänata, lammutada waiwabes, linades...

— Kuulan, peremees!

Ja nad ootasid — mudishimulifud, rahu-likud ja rõõmsad.

Raskest sammud liginesid: hoolimata käh-iiduse rihwi eest, keeras mõit. Üks läks äkki pärami lahki...

Oli, nagu oletas kaks paindumat jaaguari gorilla peale karganud!

Mehemürakas sai wamalt aega rõuga-tada ja mõlema ühega tõrjeliigutust teha. Suur taskurätti topiti talle punnitra kuhu, neli teraskätt haarasid temast kinni, kagis-tasid teda, kuna kaks teha, nagu katapuitide-

ga, teda tõukasid, woaruma panid ja seilii woobi peale paskasid.

Nagu kofletti jahus rullitakse, nii wää-nati teda linades ja waiwabes. Etis seoti ta afna eesriidetega, mis puude küljest ära wõeti, jalgaadest kaelani kinni, kuid pea wa-bastati.

Woobi päitsis, walgest puust laual, põ-les taotud rauast jala sees pikk küünal, mis wangi pead walgunutas. See oli metfalise pea, punaste, pakkude, lihtsefers lõigatud juustega, finihallide filmadega, fareda nöö-nahaga, — ei habet ega murrufid. Waljas lõug mõimaldas walehabeme külgepanekut. Jäh, metfalise pea, kuid mõistusega metfall-se pea. Tema otsefaine oli lai ja kõrge, fil-mad täis ilmet, huuled kõneolawad.

„Kui see on statist, mõtles Sainclair en-damisi, siis ei ole ta igatahes mitte lihtne statist. Kui see mees tõesti Lutiferile tru-u on, siis ei awalda ta midagi muudu, kui at-nult tehaliiste kannatuste furmel. Enne kui teda hakkas kuulama, otfin kõi maja läbi.“

Kamal, küünla jala kõrmal, seifis kimp mõitmeid. Sainclair oli feda näinud. Ta mõitmis mõitmed ja ütles Saksa keeli:

— Corjat, sellel mehel peab Hertulete jõud olema. Ara usalda üksi neid linasid ja eesriideid, millega ta kinni seotud. Wuts kätte, mu fõber! Ja kui wang end peaks wabastada kassuma, pista temale puks kint-tu, kähwarteke, ühte ja teise järgimõdda, kuni ta waltseks jääb. Teda ei tohi aga ära tappa, kuid wastuhakkamise korral tuleb tal siit ja sealt merd lasta, mis temal õine-paks näitke olewat... Walwa hoolkasti! Mina tulen mõne minuti pärast tagasi.

Ja kõige rahulikult läks ta toast wai-ja, jättes sinna küünla, mida temale kunagi tarwis ei olnud.

Tema tahkis kõigepealt kindlaks teha, et ühtegi teist inimest enam majas ei ole. Ettenaatuse pärast mõitmis ta remolhori käh-te. Nii läks ta alumisele korrale. Et tal kõi mõitmed kaajas olid, siis ei oodanud ta sel kohnel ringkäigul mingid raskest.

Üks tuba oli tühi. Keldrist leidis ta puid, süsi, kaks kasti Champagne wiinasid; ühes kassis oli üks pudel pooleli. Kõõgis olid kofatunsti kõige tarmitikumad riistad ja nõud. Öönägiiaal oli mõnujusega. Klt-jas ühenduskait mõis eestuse juurest tagu-mise trepi juure.

See oli kõi alumine kord. Mitte lihte-elulist olewust ei leitud sealt. Oli marga-ta puhtust, tolm oli wähe. Reis tubades kui mitte alalifelt ei elatud, siis wähemalt kõi nendes fagebasti — feda tunnistasid mõõblid.

Sainclair läks ülesse tagasi.

Seal, ta teadis, oli ainult kolm uft. Üks, mis lahki jäi, wiis tupppe, kus Corjat kinniseotud meest walwas. Zeine uft kor-ridori samal küljel wiis wäikeste tupppe, kus oli üles tehtud woodi, toalettklaud, wä-ga ilus waiw ja juur seinapeegel. Selle too afendel olid kahelordsed eesriideid. Sinise riidega ülelõõdud feinu ehtisid head pilbid. Kapp fihaldas meesterahwa riideid, kuba-raid, pesu. Jga asi oli ilma tegija märgita, ilma omaniku nimetähteteta.

Sainclair tuli välja, pani uffe uuesti kinni ja läks pöiti üle korridori, et wiitast uft awada.

Kuid seal tegi ta ruttu kindlaks, et üks ki mõti ei pashinud lufuauku. Pealegi näis luff olewat niifugune, mida wiist lihtsa muurfauaga lahki teha ei faagi.

„Kui muudu ei faa, lõikame ta lahki.“ ütles ta enesele.

Sainclair kawattes wangile ette panna küsimust ainult niifuguste probleemide koh-ta, mida ta ife ei oleks lahendada suutnud. Et feda uft awada ja teada faara, mis tema taga peitub, selleks et olnud Öönägiiale tel-legi abi tarwis.

(Järgneb.)

—ooo—

lilles: „Walitus usub kindlasti, et seim, toetades Wilno seimi resolutsioonile ja ühendamise aktile 2. märtsil, volitab walitust laiendada oma fuweräänset mõimu ka Wilno maakonna peale. Walitus paneb seimile ette, seda akti kinnitada ja teda Wilno seimile tagasi saata.“

Kõneledes juhetest Wenemaaga, seletas Bonikowski, et Poola ei taha Wenemaale kallale tungda. „Siiski peame Wenemaalt nõudma, et ta täidaks oma kohuseid, mis ta enda peale võtnud Riia kokkuleppega ja lõpetaks oma propaganda väljamaal. Meie seisukoht, mida iseloomustab rahupoliitika otsejoonelisus, eraldub väga nõufogude närvilisest poliitikast, mis on murdisoone jarnane, kus alataja wahelduvad rahumastuse avaldused ja sõbralikud deklaratsioonid.“

Politiline kriis Saksamaal.

ETA. Berliin, 12. märtsil. Armatasse, et riigikabinetti homme oma seletusega esineb liitlaste märgufirja kohta, pärast seda kui wastawad ministereid on aru annud ühiskondade kohta. Armatasse on väga äratatud liitlaste uuesti nõudmisi. Kõik erakonnad ja rahwafühid nimetawad seda nõudmist teostamatuks, sest see wiiks hahinemisele Saksamaa majanduse. Parem-poolised erakonnad seletawad, et Wirthi ja Rathenau poliitika olla täiesti äpardunud. Kui walitus järele andwat, olla uut rewolutsiooni karta, mis palju hirmsam saawat kui 1918. a. rewolutsioon. Tsentrum peab seisuforda väga tõsiselt, kuid soowitab külmaverelisi kabinetti seisuforda arutamisel. Tsentrumi armatasse olla kabinetil ainult kaks teed, nimelt, kas ametist lahkuda, ehk jälle ametisse edasi jäädes kindlasti seletada, et liitlaste tingimised on wastumõtmata.

„Berliner Tagebl.“ loodab, et riigipäew ja walitus liitlastele seletawad, et nad nõus ei ole kama teed, mis wabariigi kuristiku wiib.

Missugusel tingimisel Leedu Balti-Wene konverentsi oja wõtab.

ETA. „Cho“ 22. märtsil teatab, et uuele konverentsile, mida nõufogude walitus Wenemaaga ja Balti riikide wahel ette pannud, Leedu ainult sel juhtumisel läheb, kui Poola sellest oja mõtma ei kutsuta.

Wene küsimus.

Saksamaa kaawatseb nõufogude Wenemaaga e. aldi lepingut teha.

ETA. London, 21. märtsil. Reuter. „Daily Mail“ teatel olewat Lloyd George mõista annud, et ta kawatsewat eraldi lepingut teha nõufogude Wenemaaga, sel juhtumisel, kui liitlastel Genua konverentsil ühise poliitika kohta Wenemaaga asjus ei suuda kofku leppida.

Prantsusmaa seisukoht Wene küsimuses.

ETA. „Temps“ 20. märtsil kirjutab: Prantsuse ekspedid, kes Genua asjus Londoni eelkonverentsile sõidawad, on Wene küsimuses järgmisele seisufohale asunud: Wenemaaga wõib oma endist seisufohata ja rikkust ainult tööga tagasi wõtta. Käbirääkimises temaga ei pea matjudeks mitte küda ega kalliskirwa nõudma, et niipilsi maad mitte lõputult ära kurnata. Ei peaks Wenemaad püüdma ülesjutada wõdaste kaupadega ja temalt seda wõtma, mida ta oma ülesehitamiseks wajab. Samal ajal ei peaks kredite mitte nõufogude walituse kätte andma, waid need peaks juhatama otsekohe Wenemaaga majanduslike ülesehitamise alale.

Aresteerimised Peterburis.

ETA. „Golos Rossii“ 21. märtsil teatab: 15. märtsil wõel aresteeriti Petrogradis Wiburis pool 82 sõjaliselt. Ka tehastes on kinniwõtmisi nende keskel olnud.

Poolamaa Londonist laenu saanud.

ETA. London, 24. märtsil. Reuter. „Times“ teatel on üks tähtis Londoni pangamaja Poolale 4 miljoni naelsterlingit krediti annud, millest umbes üks miljon läheb tooresainete ostmiseks Londonist Poola tööstusele.

Waalune paat ühes meeskonaga hullunud.

ETA. London, 23. märtsil. Reuter.

Gibraltarist telegrafeeritakse täna: Briti weelune paat H 42 pöras Afriika maanina kohal Briti miinihäwitaja „Versatiliiga“ kofku ja läks põhja. 23-liikmeline meeskond sai surma.

Rodusjõda Sirimaal.

Inglise sõjawäed offitseeridwad erapooletu maariba kaks wabariigi wahel.

ETA. London, 23. märtsil. Siimas piirades asjaolu, et Ulsteri piirile mõlemalt poolt sõjawägesid koondatakse, mis rahule hädaohhtuaks ahwardab saada, kawatseb Briti walitus offitseerida erapooletu maariba Põhja-Siri ja Lõuna-Siri wahel. Churhill seletas alamkojas, et rahukonverents Põhja- ja Lõuna-Siri walituste wahel on hädatarwilik. Lõuna-Siri juhid ollagi juba esinenud sellekohase palwega.

Euroopa rahu ja ametliku rahutisjad.

Harilik kodanik jagab teisele hoope, kui selleks arwab põhjust olemat; on aga tiili lahendatud ja lõõming löõdud, siis kawatseb jälle üheskoos tööle wõ minnaks sõbrastult pudel õlut jooma — ning endine tiili on unustatud. Riisama jagawad ka rahwad üksteisele hoope, kuni sõda kätmas; aga on kord rahu tehtud, siis ununeb sõjaegne waen ja Saks kaupmees ostab Prantsuse wabrikandilt kappe ning Prantsuse wabrikant toob Saksamaalt masinaid oma tehase täiendamiseks; Saks näitelama importeerib Prantsuse naljamängusid ja Prantsuse kirjastaja trüüb Heinrich Manni mõne muu moodha Saks kirjani romaane.

„Wäikestest inimestest“, kes sõja all kõige rohkem kannatajad, ei maksa rääkida. Saks ja Prantsuse töölised ei mõtlegi revanch'i igas üle piiri põrnitseda ja Prantsuse talupoeg peab Saks talupoega niisamafugutaks inimeseks ja jaha taga higistajaks, nagu ta isegi on. Megi Prantsusmaa häwitatud maafondades ei wõideta ammu enam aega teatrasse „saksaste wihkamise“ga, waid wihatakse sõda ühes kõigi ta tagajärgedega ja tehakse päewad ning ööd tööd, ehitades häwitatud majade asemele uusi.

Kes aga rahu ei saa ja ikka weel palehigis peatwad wihkama, need on ametlikud rahutisjad — sõjaministrid ja kõrgemad sõjawäeilemused ning nende hääletorud — marurahwuslised ajalehed. Need ei näi kuidagi sellega leppida tahtmat, et wormilist rahu ammu tehtud, waid õhutatud maenu ikka endise hooga. Wahe on ainult selles, et Saksamaal seda weidi warjatunat kujuk tehakse, kuna Prantsuse showiniistid lehed pea päewagi ei lasa mõõda minna, ilma kõige kohutawamate märkides kujutunata ahwardawat „Saks hädaohtri“. Üks suurematelt Saksamaa — õgijate Prantsusmaal on endine sõjaminister M. Lefèvre, kes oma ihulehes „Le Journal“ alataja maalib kolutanawid pilte peidetud sõjariistade-ladudest Saksamaal ja Saksamaa walmisolekut meks sõjaks.

Neid hirmu- ja dudu-jutte ei saa üfski mõistlik inimene tõiselt wõtta, ega wõta neid ka Prantsusmaal tõiselt neel, kes asju nii näewad, nagu nad on. Kuna Lefèvre parlamendi liige on, siis tarwitab ta aegajalt juhuist ja peab kõige kaja kõnetoolilt wihast lõendama kõne Saksamaa wastu, nõudes Prantsuse sõjawäe fuurendamist ja wäetee-nistuseaja pifendust (Sga järele kõne kajaks on muudugi riisama wihased juhtkirjad Saks tagurlistes lehtedes!). Auid need kõned jätsid weel hiljuti, kui Briand peaministrits oli, niipilsi juurema hulga rahwakooskufutest kui ka walitusejuhi külmaks; mõne liihida sõnaga läks peaminister üle muude asjade juure.

Teisfuguse wastuwõtte ofalifeks sai Lefèvre'i kõne neil päewil, muutumud walituse — koosseiju ja parlamendi ühe ofa muutumud meeleolu juures. Prantsuse parlament arutab praegu wäetee-nistuse piffuse ja muud wäeolude korraldamisesse pnutumaid küsimusi. Juhust kawatseb, pidas endine sõjaminister pifemo kõne, milles ta kõigepealt jutustas terve rea lugusid peidetud sõjawarustusest Saksamaal, wäites, et Saksamaa praegu ainuke suurrahwas Euroopas olemat, mis sõja all fuguigi ei olla kannatanud. (See tundub ifegi kõige juuremale jassawaenlasele liialdufena!) Edasi rõhutas Lefèvre, tema ei uskuwat, et Saksamaa wabatahtlikult oma kohustusi sõjahajude tasumise asjus täitma saab. Ühel ilusal päewal, kui Saksamaa küllalt sõjariistu on kogunud — arwab Lefèvre — paneb ta käd puu ja üttele: „Kes meie käest raha tahab, see tulgu ja kashugu seda wõtta!“ Ja siis on uus sõda lahti.

Sellepärast — üttele Lefèvre — peab Prantsusmaa kõige wastu walmis olemat.

Riigifogu

Koosolek 24. märtsil t. 5. p. I

Juhatab esimees J. Ruff.

Päewakorras on riigi 1922. a. eelarwe 2. lugemisel.

Nagu eelmisel koosolekul kindlaks määratud, on järjekorras esimehena wälisministeeriumi eelarwe.

Arandja G. Riikwal annab eelarwe kohta lähemaid seletusi.

Riigifogule esitatud wälisministeeriumi eelarwes oli ette nähtud korralist kulusid 93.280.400 marka ja erakorralist 9.279.900 marka. Eelarwe komisjon on wäendatud korraliste kulusid eelarwet 67.753.500 margani, nii et wälisministeeriumi kulude eelarwe kofku wälja teeb 87.033.400 marka. Rõpimisi on tehtud neis ministeeriumis allumais ajutis, mille koosseisud 1922. a. peale ei olnud seaduslikult kinnitatud, nagu Washingtoni ja Wladimostoki esitused, Moskwa, Peterburi, Jamburi, Siberi ja Ukraina konsulaadid. Tulusid on ette nähtud 22.946.200 marka. Tulud saadakse wäikest, wiitadest, laemahmutustest j. m. Wälisfakonnad kawatwad oma kulud fissetulekuga järgmiselt:

Berliin — 100%, London — 20%, Selsingi — 50%, Riia — 70%, Stockholm 80%, Kopenhagen — 40%, New-York — 30%, Rooma — 25%, Pariis — 50% ja Warsaw — 10%.

Wälisministeeriumi arwepidamine, wõrdeldes eelmiste aastatega, on enam-wähem korralik.

Sõna wõtab wälisminister A. Piip.

Wälisministri kõne.

Minister puudutab walituse wälispoliitikat ja eelarwet.

Wälispoliitika peaulesanneteks on rohu kindlustamine ja kaasaaitamine Eesti riigi majanduslike ja kultuurilise elu ehenemiseks. Neid sihtjooni on igal pool püütud teostada.

Wälisministeeriumi eelarwe ei ole täpselt, sest et üks ofa koosseisust wälja on jäetud. Need koosseisud esitab ministeerium lähemas tulewikus Riigifogule kinnitamiseks. Eelarwe juures on püütud kofkshoidmise tendentsi wiimase wõimaluseni läbi wiia. Riia on meie wälisfistuse palgad teiste riikidega wõrdeldes wäikefud. Riia on fadidiku normaalkalf meil 160 doll., kuna Rootsi eelarwes 384 doll. on ette nähtud.

Wälispoliitika alal töötawd walitus ja wälisministeerium kõige lähemas kontaktis. Rõige tähtsamate wälispoliitika sammude kohta on wälisfajade komisjon alati seisufohata wõtnud.

Balti riikide liidu loomine on kindlustuse meie isefisfistuse poliitikalale ja annab wõimaluse Wenemaaga kõige sõbralikumat waheforda pidada. Balti liidu loomine ei ole kerge, sest naaberriikides on poliitilised wõolud, mis mitmesugustel põhjustel selle liidu wastu on. Teisels on olnud ka Poola-Leedu konflikt. Balti riikide poliitiline koostöödamine on tarwilik. Selle kohta on Warsfaw konverentsil poliitiline leping tehtud, mis Riigifogus kinnitamisele tuleb. Selle lepingu järele asuwad Poola, Läti, Soome ja Eesti kofku, et luua teatid poliitilist kofkulepet.

Eesti-Soome waheford on sõbralik, kuigi wiimafel ajal joowimata wahetumisi ette on tulnud. Minister loodab, et kõik wahetumised rahulikul teel lahendatakse.

Eesti-Läti waheforraas fümmitas arewust õnnetu kõrti lugu, mis aga bead waheforda ei rikkunud. Eesti ja Läti wahel on tehtud leping, mis lähemal ajal Riigifogus ratifitseerimisele tuleb.

Edjawäetee-nistuse kettu wähemalt kaks aastat (nii palju ei nõua ifegi praegune sõjaminister, leppides 18 kungat). Wäike liidu — eriti Poola, Armeeniat, Lõuna-Slaawi ja Itheko-Slawia — wäed tulla wõimalikult tugewaks kashwatada. Alles siis wõiwat kindel olla, et Euroopa rahu saab walitfema. Sest ainult üks rahwas ollagi ilmas, mis rahu wõiks rikkuda: nimelt faks-lahel.

Suwitawam kui see kõne, on asjaolu, et umbes pooled Prantsuse parlamendi liikmed selle kõne beaks kiitfid. See näitab, et Prantsuse rahwa seaduslikud esitajad täiesti ära on teeninud umbulahuse, millega Armeerita ühisriigid nende peale waatawad, tdenhades Prantsusmaa tegewat kõige rohkem selleks, et Euroopa mitte rahu maksma ei hõlats, waid käärimine edasi kettaks. mr.

Wiiripoliitika ei taha Eesti samugi taganeda oma õigustest. Ruhnõ fümimus ei tule piirifümimuse kujul arutusele. Ruhnõ on Eesti wabariigi ofa. Tallenti piirijoont tuleb tunnistada senikaua, kui see wastastifitfufel kofkuleppele ei ole lahendatud.

Eesti-Wene waheford on sõbralik. Meie poliitika Wenemaaga juhtes püüab rahu kindlustada. Sõdaabri walituse peale tuleb kui täiesti loomulik peale waadata. Tuleb kawatfeda, et Wenemaaga weel rahwuswaheliselt de jure tunnistatud ei ole. Sõja õhtu Wenemaaga karta ei tarwitse. Wenemaaga ei ole tervet rida rahulepingu punkte täitnud. Waranduste tagafitoomine Wenemaalt ei taha liifuda. Need fümimused loodetakse aga pea lahendada. Majanduslike kaubalepingu järele Wenemaaga ei ole meil tarwidust, est meie kohta makfab enam-fuodfistuse tingimine. Mis fufuleerimise-fu puitub, siis teatab minister, et wälisministeeriumis ühtegi ametnikku ei ole, kes fufuleeriks. „Sulifewa“ kauba faatmine Wenemaale ei ole wõimalik. Kõik postid, mis Wenemaale lähewad, jaawad meie ja Wene esitajate juuresolekul läbi waadatud ja Eesti ja Wene pifkatiga piffeeritud.

Eesti-Saks waheforraas on famm edasi jõutud sellega, et arwete ja nõudmiste diendamise fümimus teistest lepingute fümimustest lahutatud on ja erikomisjoni antakse.

Rahwalepingute tegemisel teiste riikidega kerkib üles enam-fuodfistuse fümimus. Riigifogul tuleb selle kohta oma arwamist awaldada. Lätiga on kaubanduslike lepingu pooleri.

Genua konverentsil loodetakse rahu kindlustamist Euroopas. Selle faamutamisel wõiksime riigikaitse kulusid wähen-dada. Mõks loowitaw, et idamaabri ja Balti riikide wahel wahetohus makfama pardaks ja wäikeste rejaritide pnutumatu rahwuswaheliselt kindlustataks.

A. Salwadre (soj.-dem.)

Wälisministeeriumi seefimine korraldus ja wälisfistuse korraldus nõuawad põhjaltis-fu mündatust. Eelarwe on eelmise aasta-eelarwe järele kofku seotud, ainult üffifufid fummafid on püütud wähendada, põhjalikke mündusi ei ole. Riigifogu beaks põhjalikult kaalumise alla wõtma terve meie wälisfistuse füsteemi, näituseks, kuhu oleks meil waja wälisfistusi faata, misfugufel fuf-jul jne.

Wälispoliitikal enefst kõneledes tuleb otsekohe ära märkida, et meil wälispoliitika praegu, nii ütelda, teise järku on jõudnud. Eefimene wälispoliitika ajajärf oli see, kus meie riik, mis rewolutsioonilisel teel oli te-fitud, nõudis kindlustamist. Sõda tuli kaitsta kabele poole: 1) Wene poole ja 2) Saks poole, sest füm wõib kindlasti oletada, et Landeswehri sõda ei olnud mitte kui sõda üffifute jalkadega, waid Landeswehri oli ühenduses Saksamaaga. Eefime järku ajel tuli meie riiki kaitsta kabele frondil ja üffiflak-tuli wälisriikiselt faamutada teffinud riigi tunnistamist. See ajajärf lõppes õnneliku-f. Pärast seda algas teine ajajärf, kus tuli korraldada omi waheforde waenlastega ja teifelt poolt naabririikidega. Siin ei ole mitte määgata seda wõga tarwiliku fufjoonelust.

Eesti ja Wenemaaga waheforra fufjundamises araladab teatawat mõju Balti liidu loomise fümimus. Eesti ja Wene waheford peab nii lähedane olemat, nagu Eesti majanduslikult Wenemaale lähedal on. Eesti riigi elu ei saa tulewikus ette fufjutada lahutatuna Wenemaalt. Waheford Eesti ja Läti wahel wõib tulewikus hahwem olla, niifama ka waheford Läti ja Poola wahel, kuid waheford Eesti ja Wenemaaga, ja Läti ja Wenemaaga wahel peab tingimata hea ole-mat. Sellest seisufohast tuleb meil ka Balti liidu loomist toimetada.

Häalitamisel wõdatkse wälisministeeriumi eelarwe wastu.

Määratakse weerandfümimline waheteg. Peale wahetega tuleb arutusele sõjaministeeriumi eelarwe. Arandja J. Pool.

J. Piiskar (soj.-dem.), kes eelarwe kohta esimehena sõna wõtab, tähendab selle peale, et sõjaministeeriumi wõngifugust tähtfist ei ole. Sga fuurriik wõib meid purufu teha, kuna meie oma wäikef sõjamäega wastu ei suuda hanna. Kofkufoidmifist ei ole eelarwes juttugi.

M. Martna (soj.-dem.) kettas üles Armoorumi fümimuse. Selgub, et koos on ainult 48 Riigifogu liiget. Armoorumi wõndu-fel lõpetatakse koosolek t. 8.45 min.

Rahvamajandus.

Wafalema marmor.

Wene walituse lagunemise — lagunemise — ja paljud tööstus-ettevõtted. Wene hulgas ka nõudamist Wafalema marmorit kaevanduse tööstus, mis enne sõda Peterburis asuva N. S. „Blagobaremi“ käes oli. Marmor, suuremal arvul tootesainena, läks Peterburi kivihooveldamise vabrikutesse ümberistamiseks, treppasmeteks, alna garniitideks jne., enam jagu kiti ehitusmaterjaliks. Kõha peal karvitasid ümbruskonna elanikud marmorit samuti ehitusmaterjaliks, kuna seda maapõue kaevandusi oli läbi aasta peale poolelaja inimete, peale selle veel liivivedajad-hobusemehe. Oli ka koha peal (ja on olalt ka praegu) kivi ümberistamine, nagu hauristideks laudadeks jne. Wafalema marmor on ehitus jellest marmorist. Ka wanad kloostrid waremete lammeidandud müürid tunnistavad kohaliku marmorit müüritust. Kogu ajaag oleme istunud sellest marmorist Tallinnas Waleri wabrikus teemaliskelt ümberistatuid sõdalasid. Praegust seisab aga see tööstus täiesti. On olnud ka ettevõtjaid, kes walmis oleks olnud seda nii tarwiliku tööstusharu järele kama panema, kuid sellele riiklikele maapõue watanusele ei leita verimeest. Nagu kuulda, on põllutöö- ja kaub.-tööstus-ministeeriumi wabel alles ista käimas walmis, selle alla kuuluvad kaevandused. Nii juba paar aastat. Kewadel tahawad paljud ümberist ehitama hakata, kuid mure seisab, — ei saa kima. Samuti on ka palju ilma maata jäänud endiseid mõistatõltsi, kes mure kohast teenistust mõis leida. Mida ast ei niiku?

Wenemaa põllumajandus.

Et kiil nõuk. Wene statistilisi andmeid ei taha usaldada, siiski peab neid tähele panna, sest et telja ei ole. Looma siin „Torg. Saf.“ järele mõned andmed, mis Wenemaa põllumajanduse seisukorda walgustawad.

Enne sõda laadi Wenemaal tähtsamid terawiljadid läbi 4 miljardi puuda, hea aastal aga rohkem. 1918. a. oli wiljasaak 4,7 miljardi puuda. Sellest wiljast läks müügitse umbes 1,2 miljardi puuda. Wäljamaale weeti 600—700 miljoni puuda aastast. Muu müügitse minew wilj läks linnaelanikkude toitmiseks.

1921. a. wiljasaak ei olnud üle 2 miljardi puuda suurt. Külmipind oli wähenenud 38%. Üle poole põllupinnast oli haritud, aga saak oli alla poole, mis tunnistab, et põlluharimine tagasihoid on lüüdnud.

Rehmistest tarwitati enne sõda umbes 28 puuda hinge kohta wilja ära. Kui nüüd seemnemi maha armata, jääb ainult 7 puuda hinge peale.

Wähenenud on isearanis nifude, otrade ja kaerte kaswatus. Nii mõis ainult Siberist müügiturule loota. Linakaswatus on ka poole wähemaks jäänud.

Kokkumõttes jütakse otsele, et enne 5—10 aastat kõige parematel tingimistel niipalju wilja Wenemaal ei ole, et teha wäljamaale müügi jatkuse, ilma et omal puudust oleks. Kuleb hi enne poole rohkem wilja kaswatada kui oma tarwidus kaetud on.

Põllumajanduse jaluleseadmiseks teeb ka see tahtust, et kari kuni 70% ja kohati veel rohkem on wähenenud. Nüüdne näiaeg peab karja wene enam wähenema.

Kudas niisugusest seisukorrast rutemini wälja pääseda?

Selle küsimise peale antakse „Torg. Saf.“ wastus. Selle järele peab Wenemaa kapitalistlike suurmaapidamise juure minema. Müügi jaoks mõitwad ainult suured kontsejiooni-majapidamised wilja anda. Ettepanek ilhe niisuguse 2-miljoni des. suure majapidamise kohta on juba ilhe Saksamaa äri poolt tulnud. Pärast Genua kontwerentzi tuleb jarnafid ettepanekut rohkem.

Nii arwawad nõuk. Wene mehed ise, et Wenemaa enne 5—10 aastat niipalju ei kogu, et wäljamaale wilja müüma mõis hakata. Gemalt maadates ei paista seegi lootus põhjendatud olewat. Enne tulewad suured kapitalistlikud põllumajapidamised korda seadida, aga ega see kommunistlikes korras hõlpsasti ei lähe, kui ta üleüldis läheb.

Wene linakaswatus seisukord.

Nõuk. Wenes on linade all olem põllupind ka lüüdnud aastal weel 27.000 des. wähenenud, nagu „Ekon. Sh.“ selgub. Peale selle kaadakse ilhe ja sama suure maadist pealt wähem linu ja lina on paem. On hakatud kaswatama niisuguseid linu, mis üleüldis kolbulikud ei ole.

Inglise põllumajanduse tulewik.

Inglismaa põllumehed on mures tulewiku pärast. Kõik põllusaadused on hinnas langenud ja arwatakse, et langemine ei ole veel wiimase piirini jõudnud. Need tarbained ja asjad, mida põllumeestel waja osta, ei ole jät mõddul odawamaks lüüdnud. Reitakse, et waja on tööstusid wähenemine ja 2. ja 3. jorti maa rohtu kaswatama jätta. Nii seletawad põllupidajad ise.

Rehmade piimaand Inglismaal.

Inglise piimaühikute koosseisute kirjeldustest, mis inglise põllutööstuses arweldatud, leiame andmed, mis näitawad, kui palju piimalehmad Inglismaal piima annawad. Looma siin mõned arwud. Piimahulk on arwatud inglise naelades, mis natuke suurem on kui Wene naelad. 1 inglise nael 1,11 Wene naela. Loo piima kaalus kolm Wene naela.

Gashuri ühikutes oli 1921. a. 46 iliget 1431 lehmaga. Kõige suurema piimaannitga lehm andis 18.760 1/2 naela aastast piima. 71 lehma andisid 8000—9000 naela, 21 lehma 9000—10.000 naela, 5 lehma 10.000—11.000 naela, 4 lehma 11.000—12.000 naela ja 4 lehma üle 12.000 naela. Kõikstine piimaand oli 6130 1/2 naela aastast.

Northire ühikute arwanne läbi 106 karja kohta, kus 1639 lehma oli. 3 karjas andsid lehmad läbi 10.000 naela. Ainult 5 karjas oli läbistine saak alla 5000 naela aastast. Kaks lehma andsid üle 20.000 naela. Üks andis 22.848 1/2 naela (8464 toopi) ja teine 20.500 1/2 naela. Wäljaajad mõlemad olid Briti Griidid.

Kõige suurema piimaannitga lehm andis 19.277 naela piima aastast (7013 Wene toopi). See oli Griidid tõugu. Inglise Northornid andsid ka üle 12—13 tuhande ja üks koguni üle 16 tuhande naela aastast.

Põllupidajate ja asjatundjate poolt kõige paremaks tunnist.

Ameerika originaal!

Deeringi

metruallid,

lullimaatorid,

robantid,

wiljoni loid,

bobuser b id

ja teie rööw-Dr isiu kui ka nende tagawort, osafid müüwad wabalt laenu ja nõudawad tellimise peale kõigale hinda eest kiti rööw eeste ühis eglised asutused.

Pealadu:

Tessi Tarwila al Ke kiti ns

Tallinnas, Wieruwar. pu est. 15.

78

Willaie riide wäljamebu Inglismaalt.

Ametlikkude andmete järele on Inglismaalt weebuarikuu wiljast lõnga ja riid 3.986.123 naelsterl. eest wälja weetud, kuna 1921. a. weebuaris 5.853.726 naelsterl. eest weeti. Kõnawu jaanuaris weeti neid kaupaid natuke üle 5 miljoni naelsterl. eest

Tessi Tarwila al Reskühisus

ostab suuremal määral

LINU.

massab kõrg-mit püewahinda, wõlab wastu kõigale sortide järele ja laotab müügitse kaadud kasu linakaswatajatele tagasi.

E. T. R. Alendel ostawad wähemal määral linu kõigile ühistegelised ostu-müügi asutused.

Tallinnas on kauba wastaõtmise: E. T. R. linakaswatus, Kaldja uulits nr. 24., kolihoomi wastas.

E. T. R. juhatas.

977

Ues'usse.

Gesti tööstus-kaubanduslike näituse 1922. a. eeltööd on alanud. Et näitust, nagu waremalt teatati, 10.—19. juunini l. a. on otstutud ära pildada, siis ei ole aeg ettevalmistamiseks enam kuigi pikk. Kuid hea tahtmise juures jõuawad näituse korraldajad kui ka wäljapaned järele aja jooksul mõndagi korda jätta. Jga suurt, kiti- ja wäljetöödust, liht kütõõline, kaupmees ja ettevõtja kohutagu endid ühelt selles sibi töötama, mis kõige paremaks pandis meie esimehe tööstus-kaubanduslike näituse korraldamiseks oleks. Näituse rohkearvulised ja laialilelatamad osatõnnad mõimaldamad igalt meilt midagi oma erialasle wõi oskusesse punitawat näitust wäljapanema, seal järele uut näha ja õppida.

Wolulustoon ja sõda wabastas meie wahra. Wabadusõja hilgaw mõit ergutas meie iseteadmuse ja andis meile uut jõudu ja hoogu isearanis meie kiti- ja wäljetöödustele, mis meil alles mõne aasta eest peaaegu tundmata oli — kuid nüüd juba suuri tagajärgi on saawutanud, mida selgesti mõeldalainud siigil E. E. põllumeeste kiti poolt toimevõtmend näitusele tähelepanna wõtsime. Meie suurtööstus, mis kiti- ja wäljetööstusest wanem on ja mille edenemiseks meil looduslikud eeltingimised puuduwad, on samuti kühisele aja jooksul suuri edusamme teinud. Et meie riik geograafiliselt hea seisukohal asub — otsemal kaubateel Eäne-Euroopast — Wenemaale, läbitulwe lahtised jadamad, otjekohene raudteehendus Wenemaa, kõige paremad tingimised kaubanduslike edenemiseks, — siis ei saa ka meie kaubanduslike arenemise edusamme siin ette toomata jätta.

Platzi asjus E. E. põllumeeste kiti kofuleppides, esineb käesolewal temadel meie tööstus ja kaubandus isefeiwa näituse.

Töötame ja näitame, kui kaugale jõudnud oleme, mida meil on ja mida waja on, — seeläbi ergutame isendib, õpime teistelt ja leiame oma töösaadustele turgu. Mõeldalainud aastal põllumajanduslike näituse, kus tööstus-kaub. nii üldida haruna wõi osana esines — oli mõimata kühastes ruumi tingimistes omi kaadusi jündialt aramajutaba. Seeford aga oleme ruumi poolest amarametes tingimistes — terwe näituseplats oma rohkearvuliste pamiljonidega on meil täielikult tarwitada.

Kuigi meie noor tööstus ja kaubandus meel kaugeliki wäljamaa omadega mõistelda ei suuda — see ärgu meid sugugi kohutagu, waid julgustagu meid näitama, et meil wähemalt hea püüd ja tahtmine ei puudu. — Toimfond.

Tall'naa Rahw'li'oo'ide Se'la

Pühapäeval 26. märtsi s. a.

Bo al. ailmn. ruumes (S. Kioolri t. 16)

Loeng.

Peema: W. W. H. ja W. M. H.

Kõneleb Tartu ülikooli dotsent P. Treiberg.

U gus kell 12 päewal,

Pääsetähed a 25 mrl, õpilastele 10 mrl.

091

Jaan Einnamägi 60-aastane.

Elilases „Maarina“ armastuse lõpu
 kas on õelbud, et „hrra Lauteril õnnes-
 tas... kantsleri aja“.
 Lauteri asemel pidi olema hrr
 Laur.

Estonia teater

Laupäeval, 25. märtsil
Dr. Hilma Kõnaste tüdru-
kogu etendus.

„Isaariina“

Melchior Vengeli ja Ludwig
Biro näidend 3 vaat.
Algus kell pool 8 õhtul.

Pühapäeval, 26. märtsil

„Marion“

Walter Bromme operett 3 w.
Algus kell pool 8 p. l.

Dr. Hilma Kõnaste tüdru-
kogu etendus.

„Isaariina“

Melchior Vengeli ja Ludwig
Biro näid. 3 vaat.
988

Drama teater

Laupäeval, 25. märtsil

„Wohjett“

Georg Büchner'i näidend 18
pildis.

Algus kell 8 õhtul.

Edup kell 11.

Pühapäeval, 26. märtsil

Esietendusel

Esimest korda

„Reis õnnemaale“.

Richard Fiedermann'i laste-
mööda, 8 pildis, laulude ja
tantsudega.

U. Sinne lastest. Uued
dekoratsioonid U. Taurand'i
valmistud.

Algus kell 8 päeval.

„Die lustigen“

Bermann Vahr'i lustimäng 3 w.

Algus kell 8 õhtul.

Tähtsaimad eelmisel iga päev
kella 11—1 e. l. ja 6—8 õhtul
Drama teatri saas.

995

Estonia kontserisaal.

Isa Kremeri

kontsert

on nüüd

laupäeval, 25. märtsil

Algus kell 1/8 õhtul.

987

Estonia kontserisaal

Pühapäeval, 26. märtsil

Orkestrijuhi

Raimund Rum

au-õhtu

kontsert

10-ne aastase tegewuse puhul

„Estonia“.

Raastegewad: Klawerikunstnik

hrr Herman Biel ja tantsu

80-ne liikment suurendatud

„Estonia“ sümfoonia ork.

Ceslawas: Berlioz'i fantastiline

sümfoonia „Episood ühe kunsti-
niku elust“ Rachmaninow'i kla-
werikontsert nr. 2, omoli ja
Richard Strauss' „Till Eulen-
spiegeli lõbusad tembud“.

Algus kell pool 8 õhtul.

Pääsetähed 350—50 margani

seisuga „Estonia“ teatrit

saas.

974

Dr. Artur Tamm

Elise ja suguharused.
Basturidmine
Igapäew kella 4—1/6 p.
Jaani tänaval nr. 8, krt. 8.
(Krediid panga majas).
Rõnnetraat 14—13.

Estoonia kontserisaal.

981

A. BOROWSKI kontsert.

Ceslawas: Bach, Mozart, Beethoven, Rachmaninow, Prokofjew, Skriabin, Liszt j. t.
Algus kell 8 õhtul. — Pääsetähed Estonia teatri saas 50—350 margani

Teisipäeval, 28. märtsil 1922. a.
Moosika konservatooriumi pro-
fessori, tuntud pianisti — — —

Estoonia kontserisaal.

Reinvald, 29. märtsil s. a. kell 1/8 õhtul.

Otto Hermann'i

helitööde õhtu
autori isikliku juhatusel, hr. M. Rapp'i (orel)
ja Estonia sümfoonia orkestri kaastegevusel
Pääsetähed 250—50 margani ja es-
lawad on eelmisel Estonia saas.

Estonia kontserisaal.

27., 31. märtsil ja 3. aprillil 1922 a.

Tallinna Rõngema Muusikakooli professori

P. Ramuli 3 loengut

aine üle „Muusika ja elu“.

Raastegewad: pr. Lühig-Sintel, pr. Olaf-Witt, hr.
Lühig, hr. Rapp, hr. Wiitol, hr. Zwetkoff, hr. Leschhoff,
E. U. Noorfoe Liidu loor hr. Orgusaare juhatusel, teel-
pildide kwaritell j. t.

Ceslawas:

1 loeng: ürgaja, wanaaegse ja lestaia rahwaste

wande muusika peale.

2 loeng: Klaasikute põhimõtted muusika loomingu.

3 loeng: Üks ühest pärsast klaasikute (lühike, drama,

ja uuemad wõolud muusikas (modernism).

Algus kell 8 õhtul.

Pääsetähed: pörandal 100, 75 ja 50 marka, rõdul

koolipilastele 20 marka.

983

Eesti Punane Rist.

Rõpshalgete laste sanatooriumi heaks.

Laupäeval 1. aprillil 1922 a.

SUUR

Pidu-õhtu

õigis Estonia ruumides.

Teatri saal's BALLETT

Pr. Litwinowa õpilaste ettelanded 3 jaoks

Estonia sümfoonia orkestri saatel.

Algus kell 1/8 õhtul.

Pääsetähed 100—600 mrl. saada Estonia teatri saas.

Kontserisaalis:

1. Kontsert. Raastegewad: pr. Jurjewskaja, hr.

Lenno Veroni, prof. v. Glehn, prof. Biel.

2. „Rollased lordinad“ (Farfline fiseen). Sophie

Wardi. Mängiwad tuntud seltskonna daamid.

Algus kell 1/9 õhtul.

Pääsetähed 100—250 mrl. saada Estonias.

Wahesaalides:

Zants, lababee, loterii

ja muud lõbusused.

Siis'eminet 100 mrl.

982

Wiru Panga osanikkude

torraline peatoosolet

peetakse ära 1. aprillil s. a. kell 6 p. l. panga

ruumis, Kalkweres, Laial uul. nr. 17.

Päewakord:

1) Koosoleku walimine, juhataja ja kirja-

toimetaja walimine.

2) 1921 a. aruande finnitamine.

3) 1921 a. puhtasaku jaotamine.

4) 1922 a. kulude eelarwe finnitamine.

5) Walimised põhikirja järele.

6) Kõrskwad asjad.

Etendus: „Mistad, mis ettenähtud isiku peale wälja antud,
annawad hääleõiguse annul siis, kui need wähe-
malt 7 piema enne koosoleku panga juhatusel
ettenähtud, ja kuni koosoleku lõpuni mitte wälja
antud“ (S 58).

975

Tallinna Jaani koguduse

peatoosolet

on 28. märtsil s. a. kell 6 õht.

Wanas palvemajas, Raupmehe tän.

Koosolekule pääseb 1921. a. liikmelaarti ettenäitamisel.

981

A.E.G. Eesti Elektri Selts p.m. A.E.G.

Tallinn, Wiru tän. nr. 13—2.

Telef. 15-90. Tel. aadr.: „Algem“.

A.E.G. Berliini tehased: A.E.G.

Muraturbiinid, transformatorid, dünamod, elektromoo-

torid, lülitusefiseleaded, juhid, kaablid, wolumdõitjad,

amper-woltmeetrid, telef. aparaadid, elektrilambid, A.E.G.

kirjutusmasinad.

901

Hinnakirjad ja eelarwed maksuta.

Maamupidamise

kurfused

6. Märnu mnt. 16

Erilussuure omanikkude.

Sans Margens.

794

Klaasi- ja tule-

finnitus.

Majade, äride, talude ja ruu-

mide wahetallitus.

Rohalunamine

igajugu teenistuse alal.

Õpetus kirjutusmasinal.

Õlled ja kirjad igas teeles.

Jul. Rühle

Kontoris, Wana turg 6/2.

Rõnnet. 14—35.

75

Wanapoolne naister. palub

mingijugust

teenistust

oskab keeta, räägib Eesti-Wene

keelt. Rungla 7, krt. 10. 985

Ladurume

keet linna ohtkafse:

Kontor 980

„Omnia“

S. Karja u. 2. Rõnnet. 458

Rudolf Pääro

istutamisest

malwufetals tunnistada.

986

Sandaalid!

Naister. kõrge säärega saapad, meester. last nahest kin-

gab, naister. walged kingad, meester. pruunilt nahest

saapad, naister. madala säärega saapad, laste saapad

mustad ja pruunid, naister. lastnahest kingad moodjat

fuju, tütarlaste pruunilt nahest kingad, gummi talossid

igas suuruses ja muud seltsi naister, meester. ja laste

jalanõusid soowitab wastutulega ja paraja hinnaga

U. Sobowitsch, Wiru tän. 7.

979

Teadaanne.

Tallinna Toiliwalitjuse teatab, et 27. märtsil s. a.

saawad toiliwalitjuse ruumides

otsjoni teel

müügile lastud järgmised wäljamaa laubad:

Tubala-aadused, wiinad, jahariin, kolaiin, tule-

tilud, taskunoad, puumillafed lufad, wihma palitid,

wilane, puumillane ja fiidi riie, pitsid, puum. tiilit

lordinad, puum. wäljaõmbelused, willafed koetud naiste-

rahwa jalid, naist. binnafad ja peju, meester. ja naist

saapad ja kingad, puum. mit, willkõbarad, markfett-

riie, kollumurtud hõbe teekrett, tina wärwi ja muud

laubad. Otsjoni algus kell 11 hommikul. Kofaiin

antakse sellekohase Terwishoiu Peawalitjuse loa ette-

näitamisel ostjale wälja. 27. märtsil kalli hinna tõttu

müümata jäänud laubad saawad 29. märtsil s. a.

uuesti müügile lastud.

983

Tallinna Toiliwalitjuse.

Balata-masinarihme

988

TRADE MARK

F. Badendick & Co.

Tallinn, Pilt tän. nr. 43. Rõnnet. 11—38.